

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

25.4.2005

B6-0272/2005 }
B6-0273/2005 }
B6-0274/2005 }
B6-0275/2005 }
B6-0276/2005 } RC1

RESOLUTSIOONI ÜHISETTEPANEK

Vastavalt kodukorra artikli 103 lõikele 4 esitanud

- Jaime Mayor Oreja, Ewa Klamt ja Livia Járóka fraktsiooni PPE-DE nimel,
- Hannes Swoboda, Martine Roure, Katalin Lévai, Claude Moraes ja Jan Marinus Wiersma fraktsiooni PSE nimel,
- Viktória Mohácsi fraktsiooni ALDE nimel,
- Elly de Groen-Kouwenhoven, Milan Horáček ja Gérard Onesta fraktsiooni Verts/ALE nimel,
- Vittorio Emanuele Agnoletto, Giusto Catania, Bairbre de Brún, Ilda Figueiredo, Miguel Portas, Sylvia-Yvonne Kaufmann ja Erik Meijer fraktsiooni GUE/NGL nimel,

asendades järgnevate fraktsioonide esitatud resolutsiooni ettepanekuid:

- PPE-DE (B6-0272/2005)
- ALDE (B6-0273/2005)
- GUE/NGL (B6-0274/2005)
- PSE (B6-0275/2005)
- Verts/ALE (B6-0276/2005)

Romide olukord Euroopa Liidus

RC\565094ET.doc

PE 357.314v01-00}
PE 357.315v01-00}
PE 357.316v01-00}
PE 357.317v01-00}
PE 357.318v01-00} RC1

ET

ET

Euroopa Parlamendi resolutsioon romide olukorra kohta Euroopa Liidus

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse rahvusvahelise romide päeva tähistamist 8. aprillil 2005. aastal;¹
- võttes arvesse riigipeade ja valitsusjuhtide poolt 29. oktoobril 2004 allkirjastatud põhiseaduse lepingut, mis sisaldab teise osana Euroopa Liidu põhiõiguste hartat;
- võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikleid 3, 6, 7, 29 ja 149, mis kohustavad liikmesriike tagama kõikidele kodanikele võrdsed võimalused;
- võttes arvesse Amsterdami lepingu artiklit 13, mis võimaldab Euroopa Ühendusel astuda vajalikke samme, et võidelda diskrimineerimisega rassilise või etnilise päritolu alusel;
- võttes arvesse direktiivi 2000/43/EÜ, tuntud kui rassilise võrdõiguslikkuse direktiiv, mis keelab diskrimineerimise etnilistel põhjustel;
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu rahvusvähemuste raamkonventsiooni artiklit 4 ning inimõiguste ja põhivabaduste Euroopa konventsiooni;
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee soovitus 1557 (2002), eriti selle lõikeid 3 ja 15, milles rõhutatakse romide laialt levinud diskrimineerimist ja vajadust tugevdada sellise diskrimineerimise järelevalve süsteemi ning lahendada romide õigusliku seisundi probleem;
- võttes arvesse Tampere tippkohtumisel 1999. aastal vastu võetud Euroopa Liidu (COCEN-rühma) dokumenti pealkirjaga "Romide olukord kandidaatriikides", milles rõhutatakse vajadust tõsta teadlikkust rassismist ja diskrimineerimisest, millega romid kokku puutuvad;
- võttes arvesse ÜRO 10. detsembri 1984. aasta piinamise ja muude julmade, ebainimlike või inimväärlikust alandavate kohtlemis- ja karistamisviiside vastast konventsiooni;
- võttes arvesse 27. novembri 2000. aasta direktiivi 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel;
- võttes arvesse rassismivaba ühiskonna Euroopa erakondade hartat;²
- võttes arvesse põhiõiguste, diskrimineerimisvastase võitluse ja võrdsete võimaluste eest vastutavate volinike rühma³ moodustamist ning oodates rühma tegevuskava esitlemist;
- võttes arvesse nõukogu määrust (EÜ) nr 1035/97, millega luuakse Euroopa Rassismi ja

¹ Rahvusvaheline romide päev loodi 1971. aastal esimesel romide maailmakongressil.

² "Rassismivaba ühiskonna Euroopa erakondade harta" on ELi rassismi ja ksenofoobia konsultatiivkomisjoni ettepanek Euroopa Liidu erakondadele. Kõnealune komisjon võttis teksti vastu 5. detsembril 1997.

³ Komisjoni president José Manuel Barroso teatas sellest algatusest kõnes Euroopa Parlamendis 26. oktoobril 2004 ja ütles, et rühmale (mida ta juhib) tehakse ülesandeks kõikide komisjoni meetmete ja peamiste algatuste järelevalve nendes valdkondades ning tegutsemine poliitilise liikumapaneva jõuna.

Ksenofoobia Järelevalvekeskus, keskuse aasta- ja temaatilisi aruandeid rassismi kohta ELis ning komisjoni rohelist raamatut võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise kohta laienenud Euroopa Liidus (KOM(2004)0379);

- võttes arvesse komisjoni poolt hiljuti avaldatud aruannet, milles juhitakse tähelepanu romide, mustlaste ja rändajate vastu suunatud vaenulikkuse ja inimõiguste rikkumise väga murettekitavale tasemele¹;
 - võttes arvesse praegu kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonis arutlusel olevat raportit vähemuste kaitse ja diskrimineerimisvastase võitluse (2005/2008 (INI)) ning holokausti kohta (RSP/2004/2634);
 - võttes arvesse rahvusvahelisi õigusakte, nagu Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni rassilise diskrimineerimise likvideerimise komitee (CERD) XXVII üldist soovitus ("Romide diskrimineerimine") ning rassismi ja sallimatuse vastu võitlemise Euroopa komisjoni (ECRI) üldist poliitilist soovitus 3 (võitlus romide/mustlaste vastu suunatud rassismi ja sallimatusega)²;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 103 lõiget 4,
- A. arvestades, et 8. aprill on nimetatud rahvusvaheliseks romide päevaks ning seda loetakse romide aastapäevaks ja võimaluseks tõsta teadlikkust Euroopa suurimast etnilisest vähemusest ja tema sotsiaalse tõrjutuse ulatusest;
- B. arvestades, et Euroopas elavad 12-15 miljonit romi, kellest 7–9 miljonit elavad Euroopa Liidus, diskrimineeritakse rassiliselt ja nad kannatavad paljudel juhtudel tõsise struktuurilise diskrimineerimise, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse all, samuti mitmekordse diskrimineerimise all soo, vanuse, puuete või seksuaalse sättumuse alusel;
- C. rõhutades romide vastu suunatud rassismi ja rassilise diskrimineerimise jätkuvate ja vägivaldsete suundumuste kiire likvideerimise tähtsust ning olles teadlik, et kõik karistamatuse vormid rassistlike rünnakute, vihkamiskõnede, äärmusrühmituste füüsiliste rünnakute, õigusvastaste väljatõstmiste ja politseipoolse ahistamise korral, mille põhjus on mustlasvastatus ja romifoobia, mängivad rolli õigusriigi ja demokraatia nõrgendamisel, kalduvad soodustama selliste kuritegude kordumist ja nõuavad kindlameelset tegevust nende likvideerimiseks;
- D. tunnistades, et eriti ametivõimudepoolne suutmatuse võidelda romide vastu suunatud rassilise diskrimineerimise ja ksenofoobiaga on tegur, mis soodustab ühiskonnas probleemide püsimist;
- E. arvestades, et romi kogukonda ei peeta ikka veel kõikides liikmes- ja kandidaatriikides etnilise või rahvusvähemuse rühmaks ning seega ei ole tal kõikides asjaomastes riikides sellest seisundist tulenevaid õigusi;
- F. arvestades, et kuigi paljud liikmesriigid on direktiivi 2000/43/EÜ³ kiiresti siseriiklikku

¹ "Romide olukord laienenud Euroopas", tellinud ja avaldanud tööhõive ja sotsiaalküsimuste peadirektoraat, 2004.

² Üldine soovitus nr 3 "Võitlus romide ja mustlaste vastu suunatud rassismi ja sallimatusega".

õigusse üle võtnud, ei ole mitmed seda teinud või on teinud seda puudulikult või ebakorrektselt;

- G. arvestades, et romide holokaust (Porajmos) väärrib täielikku tunnustamist, kuna selle eesmärk oli samaulatuslikult natsistlike kuritegude raskusega Euroopa romid füüsiliselt likvideerida, ning paludes sellega seoses komisjonil ja ametivõimudel astuda kõik vajalikud sammud seafarmi kõrvaldamiseks endise koonduslaagri asukohast Lety u Piskus ning luua sobiv mälestusmärk;
- H. tuletades meelde, et suur hulk romisid olid ja on jätkuvalt sõjaohvrid ning etnilise puhastuse sihtmärgid Kosovos, Horvaatias, Bosnias ja Hertsegoviinas;
- I. taunides tõsiasja, et märkimisväärne arv romidest varjupaigataotlejaid on vastuvõtvatest ELi riikidest välja saadetud või on neid ähvardatud väljasaatmisega, rikkudes 1951. aasta Genfi konventsioonis ja selle protokollides sätestatud mittetagasisaatmise põhimõtet;
- J. avaldades kahetsust, et romid on jätkuvalt alaesindatud valitsusstruktuurides ja riiklikes haldusorganites liikmes- ja kandidaatriikides, kus nad moodustavad olulise osa elanikkonnast; arvestades, et need valitsused on kohustunud suurendama romide arvu otsustamisstruktuurides, kuid ei ole seni teinud märkimisväärseid edusamme;
- K. tunnistades vajadust tagada romide tõhus osalus poliitilises elus, eriti otsuste puhul, mis mõjutavad romi kogukondade elu ja heaolu;
- L. rõhutades, et mingil juhul ei tohiks uusi kodakondsusseadusi koostada ega rakendada viisil, mis diskrimineeriks kodakondsuse õiguslikke taotlejaid või ei annaks kodakondsust liikmes- või kandidaatriigi pikaajalistele romidest elanikele;
- M. arvestades, et mitmetes riikides on selgeid märke selle kohta, et politseiteenistused ja teised kriminaalkohtusüsteemi organeid on mõjutatud romivastastest eelarvamustest, mis toob kaasa süstemaatilise rassilise diskrimineerimise õigusemõistmisel kriminaalasjades;
- N. arvestades, et romisid diskrimineeritakse korrapäraselt tervishoiu- ja sotsiaalkindlustuse teenuste pakkumisel; võttes murelikult teadmiseks sünnituspalatites eraldamise juhtumid ja romi naiste sunniviisilise steriliseerimise;
- O. arvestades, et ebastandardised ja ebasanitaarsed elutingimused ning tõendid getode moodustumisest on laialt levinud, kusjuures romidel takistatakse korrapäraselt sellisest naabrusest ära kolimist;
- P. võttes arvesse mitmes liikmesriigis kehtivat rassiliselt eraldatud koolisüsteemi, mille puhul romide lapsi õpetatakse kas madalama standardiga eraldi klassides või vaimse puudega lastele mõeldud klassides; tunnistades, et romide haridusele juurdepääsu ja akadeemilise teostamise võimaluste parandamine on olulise tähtsusega romi kogukondade laiemate väljavaadete paranemise seisukohalt;

³ EÜT L 180, 19.7.2000, lk 22.

- Q. arvestades, et keskmiselt valitseb romi kogukondades vastuvõetamatult kõrge tööpuudus, nii et on vaja erimeetmeid töökohtadele juurdepääsu hõlbustamiseks;
- R. võttes arvesse raskusi, millega romid oma kultuuri täielikul tunnustamisel kokku puutuvad, ning taunides tõsiasi, et enamikus liikmes- ja kandidaatriikides jätkab peavoolu meedia programmides romide alaesindatust, samal ajal tugevdatakse romi kodanike negatiivset stereotüüpi uudisteadete, tele- ja raadiosaadete kaudu; märkides, et uued sidetehnoloogiad, sealhulgas Internet, võivad samuti aidata võidelda romifoobiaga,
1. mõistab täielikult hukka kõik diskrimineerimise vormid, millega romid kokku puutuvad;
 2. kutsub nõukogu, komisjoni, liikmes- ja kandidaatriike kaaluma romide tunnustamist Euroopa vähemusena;
 3. tervitab komisjoni presidendi Barroso hiljutist deklaratsiooni, mis puudutab romide diskrimineerimise likvideerimise tähtsust ja rolli, mida Lissaboni strateegia võiks täita romide võimaluste parandamisel¹, ning nõuab tungivalt, et Euroopa Parlament, nõukogu, komisjon, liikmes- ja kandidaatriigid astuksid avalikult samme võitluseks mustlasvastasuse/romifoobia kõikide vormidega nii kohalikul, siseriiklikul, piirkondlikul kui ELi tasandil;
 4. nõuab tungivalt, et komisjon lisaks kogu Euroopas mustlasvastasuse/romifoobiaga võitlemise küsimuse oma prioriteetide hulka 2007. aastaks – võrdsete võimaluste Euroopa aastaks, ning palub poliitikutel ja kodanikuühiskonnal teha kõikidel tasanditel selgeks, et romide vastast rassiviha Euroopa ühiskonnas ei sallita;
 5. nõuab tungivalt, et komisjon tagaks lisaks Kopenhaageni kriteeriumite poliitiliste nõuete raames, et kandidaatriigid teevad tõelisi jõupingutusi õigusriigi tugevdamiseks ning inim- ja vähemusõiguste, eriti romi elanikkonna õiguste kaitseks;
 6. kutsub komisjoni üles töötama välja teatise selle kohta, kuidas saab EL koostöös liikmesriikidega kõige paremini kooskõlastada ja edendada jõupingutusi romide olukorra parandamiseks, ning võtma vastu tegevuskava selgete soovitusetega liikmes- ja kandidaatriikidele, et saavutada romide parem majanduslik, sotsiaalne ja poliitiline integratsioon;
 7. kiidab liikmesriike direktiivi 43/2000/EÜ² kiire siseriiklikku õigusse ülevõtmise eest ja nõuab tungivalt, et need, kelle suhtes kohaldatakse praegu mitteteatamise (*non-communication*) rikkumise menetlusi, astuksid samme oma arengu edendamiseks; kutsub nõukogu üles leppima Luksemburgi eesistumisaajal kokku esitatud rassismi ja ksenofoobiat käsitleva ELi raamotsuse suhtes, mis muudaks vihkamisega seotud kuriteod kogu ELis karistatavaks ja mille puhul tuleb Euroopa Parlamendiga uuesti konsulteerida;
 8. kutsub liikmes- ja kandidaatriike üles tugevdama siseriiklikke õigusakte ja haldusmeetmeid, mis selgesõnaliselt ja eriliselt võitlevad mustlasvastasuse/romifoobia vastu ning keelavad

¹ Kommentaar "Lisbon Scorecard V" käivitamisel 17. märtsil 2005.

² EÜT L 180, 19.7.2000, lk 22.

rassilise diskrimineerimise ja sellega seotud otsese või kaudse sallimatuse kõikides avaliku elu valdkondades;

9. kutsub liikmes- ja kandidaatriike üles vahetama parimaid tavasid romide kultuuri edendamise ergutamiseks;
10. kutsub liikmesriike üles võtma kohaseid meetmeid, et likvideerida romide vastu suunatud igasugune rassiviha ning diskrimineerimise ja vägivalda õhutamine meedias ning kõikides sidetehnoloogia vormides, ja kutsub peavoolu meediat üles kehtestama parimad tavad personali töölevõtmiseks, milles kajastuks elanikkonna koosseis;
11. kutsub liikmes- ja kandidaatriike üles töötama välja strateegia, et suurendada romide osalust valimistel valijate ja kandidaatidena kõikidel tasanditel;
12. rõhutab vajadust tagada võrdsed sotsiaalsed ja poliitilised õigused romi päritolu migrantidele;
13. rõhutab, et ametlike dokumentide puudumine on tõsine takistus romide põhiõiguste teostamisel kogu Euroopas ja ka nende juurdepääsu puhul teenustele, mis on olulise tähtsusega sotsiaalse hõlvamise seisukohalt;
14. nõuab tungival, et kõik liikmes- ja kandidaatriigid võtaksid konkreetseid meetmeid romide juurdepääsu parandamiseks tööturgudele eesmärgiga tagada parem pikaajaline tööhõive;
15. palub liikmesriikidel, kus romi lapsed saadetakse vaimse puudega lastele mõeldud koolidesse või paigutatakse kaaslastest eraldi klassiruumidesse, esitada rassilise eraldamise kaotamise programmid kindlaks määratud ajavahemiku jooksul, tagades nõnda romi lastele vaba juurdepääsu kvaliteetsetele haridusele ja vältides romivastaste tunnete teket koolilaste hulgas;
16. tuletab meelde, et ta võttis 1989. aastal vastu resolutsiooni romide, sintide ja rändajate laste hariduse kohta, ning arvab, et kõikidele romi lastele juurdepääsu tagamine peavoolu haridusele jääb prioriteediks;
17. nõuab tungival, et liikmes- ja kandidaatriigid võtaksid kasutusele spetsiaalsed stipendiumi- ja praktikaprogrammid ebasoodsas olukorras romi üliõpilastele;
18. palub liikmes- ja kandidaatriikidel astuda samme, et tagada kõikidele võrdne juurdepääs tervishoiu- ja sotsiaalkindlustuse teenustele, lõpetada igasugune diskrimineerimine, eriti romide eraldamine sünnituspalatites, ja vältida romi naiste sunniviisilist steriliseerimist;
19. arvab, et praegune getode moodustumine Euroopas on vastuvõetamatu, ja palub liikmesriikidel astuda konkreetseid samme getode moodustumise vältimiseks, võidelda diskrimineerimisega elamispinna pakkumisel ja aidata üksikuid romisid alternatiivse, sanitaarse elamispinna leidmisel;
20. nõuab tungival, et romi elanikkonnaga piirkondade valitsused astuksid täiendavaid samme romi avalike teenistujate integreerimiseks kõikidel haldus- ja otsustamistasanditel kooskõlas varasemate kohustustega ning eraldaksid vajalikud vahendid kõnealuste ametikohtade

tõhusaks toimimiseks;

21. kutsub komisjoni üles ergutama avalikult riikide valitsusi tagama, et romidele suunatud programmide rahastamisel kaasatakse romi osalejad täielikult kõnealuste projektide väljatöötamisse, rakendamisse ja järelevalvesse;
22. toetab jätkuvat liikumist ELi institutsioonides OSCE poolt välja töötatud romilt-romile-läheneviisi inkorporeerimise suunas, personali töölevõtmisel tulevikus nii romidega seotud kui ka romidega mitteseotud vabade töökohtade puhul;
23. kutsub erakondi nii siseriiklikul kui Euroopa tasandil üles vaatama läbi oma erakonna struktuuri ja menetlused eesmärgiga eemaldada kõik tõkked, mis takistavad otseselt või kaudselt romide osalemist, ning inkorporeerima poliitika, mis on suunatud romide täielikule integreerimisele, oma peavoolu poliitilisse ja sotsiaalsesse tegevuskavasse;
24. nõuab tungivalt, et Euroopa Rassismi ja Ksenofoobia Järelevalvekeskus ja alates loomisest põhiõiguste amet pühendaksid rohkem tähelepanu mustlasvastasusele/romifoobiale Euroopas ning eraldaksid vajalikud vahendid romide vastu suunatud rassilise kuritarvituse ja inimõiguste rikkumiste järelevalveks;
25. nõuab tungivalt, et kõik liikmesriigid toetaksid algatusi romide esindatuse ning avalikus ja sotsiaalses elus aktiivse osalemise tugevdamiseks ning võimaldaksid romide kodanikuorganisatsioonidel oma hääl kuuldavaks teha;
26. kutsub komisjoni üles tõstatama romide küsimuse üleeuroopalisel tasandil, eriti koos kandidaatriikidega, kuna romid elavad igas Euroopa osas;
27. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning liikmes- ja kandidaatriikide valitsustele ja parlamentidele.